

IM.STEFANA

FUNDACJA
BATOREGO

ul. Sapieżyńska 10a
00-215 Warszawa
tel. 22 536 02 00
fax 22 536 02 20
batory@batory.org.pl
www.batory.org.pl

Warszawa, 31 października 2025 r.

Sz. P. Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz

Minister Funduszy i Polityki Regionalnej

Uwagi Fundacji im. Stefana Batorego do projektu Strategii Rozwoju Polski do 2035 r.

Projekt Strategii Rozwoju Polski do 2035 roku stanowi ważny krok w stronę długofalowego i zrównoważonego rozwoju kraju. To dokument, który pokazuje, że **rząd dostrzega złożoność wyzwań stojących przed Polską i chce na nie odpowiadać w sposób systemowy**. Wyróżnia go kompleksowość ujęcia – obejmuje zarówno kwestie gospodarcze, społeczne, środowiskowe, jak i instytucjonalne. Co równie istotne, rząd zdecydował się na szerokie konsultacje publiczne, traktując społeczeństwo obywatelskie jako istotnego uczestnika debaty o kierunkach rozwoju kraju. Już sam ten fakt zasługuje na uznanie, bo pokazuje, że wizja rozwoju Polski ma być nie tylko rządowa, ale wspólna.

Strategia **diagnozuje kluczowe zjawiska kształtujące przyszłość Polski** – starzenie się społeczeństwa, zmiany klimatyczne, transformację energetyczną, wyzwania w obszarze bezpieczeństwa czy nierówności społeczne. Słusznie podkreśla też znaczenie edukacji, innowacyjności i kompetencji obywatelskich jako filarów konkurencyjności. **Kierunek wyznaczony w dokumencie należy ocenić pozytywnie** – to wizja nowoczesnego państwa, które chce być odporne, sprawne i solidarne. Jednocześnie jednak analiza projektu wskazuje, że **by ta wizja mogła stać się rzeczywistością, potrzebne są bardziej konkretne narzędzia realizacyjne, rozbudowane wskaźniki oceny oraz wzmocnienie i silniejsze włączenie sektora obywatelskiego** w proces wdrażania polityk publicznych.

Warto jednak zauważyć, że **w części diagnostycznej Strategii zabrakło pogłębionej analizy kontekstu międzynarodowego, który w najbliższych latach będzie miał decydujący wpływ na rozwój Polski**. Dokument nie odnosi się do możliwych scenariuszy rozwoju sytuacji w Ukrainie oraz do ich konsekwencji dla bezpieczeństwa, gospodarki i polityki migracyjnej naszego kraju. **Włączenie takiej analizy byłoby nie tylko uzasadnione strategicznie, lecz także konieczne, aby Polska mogła w**

sposób odpowiedzialny planować swoje działania w dynamicznie zmieniającym się otoczeniu geopolitycznym.

Największym potencjałem Strategii jest jej otwartość na współpracę między różnymi aktorami życia publicznego. Dokument wspomina o roli organizacji społecznych w realizacji niektórych priorytetów, szczególnie w obszarach edukacji, integracji cudzoziemców czy usług społecznych. To **krok w dobrą stronę, ale wciąż niewystarczający.** Trzeci sektor powinien być traktowany nie jako wykonawca zadań administracji, lecz równorzędny partner, współodpowiedzialny za budowanie spójności społecznej i lokalnej odporności. **Włączenie organizacji społecznych w proces planowania, realizacji i monitorowania strategii nie tylko zwiększyłoby jej skuteczność, ale także wzmocniłoby zaufanie obywateli do państwa.**

Warto zwrócić uwagę, że **wiele wskaźników proponowanych w Strategii ma charakter opisowy i nie pozwala w pełni ocenić skali planowanych zmian.** Dla wiarygodności i trwałości dokumentu kluczowe jest stworzenie bardziej precyzyjnego systemu mierników, który umożliwi śledzenie postępów w realizacji poszczególnych celów. Bez tego trudno będzie ocenić, czy zapowiadane działania przynoszą realną poprawę jakości życia obywateli, zwiększają równość szans czy wspierają zrównoważony rozwój.

W obszarze edukacji Strategia słusznie akcentuje potrzebę podnoszenia kompetencji obywateli, jednak **pomija aspekt jakości kształcenia i dostosowania systemu edukacyjnego do wyzwań współczesnego rynku pracy.** Młodzi ludzie, mimo dobrych wyników w badaniach międzynarodowych, coraz częściej podkreślają brak przygotowania do życia zawodowego i społecznego. Polska szkoła powinna kształtować kreatywność, zdolność współpracy, odporność psychiczną oraz umiejętność krytycznego korzystania z mediów – to kompetencje przyszłości, których rozwój wymaga współpracy z organizacjami społecznymi i środowiskami eksperckimi.

Podobnie w zakresie polityki migracyjnej i integracyjnej dokument **odnotowuje aktywność sektora pozarządowego, ale nie daje wyraźnych wskazań co do jego udziału w projektowaniu polityk.** Włączenie organizacji społecznych w opracowywanie i wdrażanie lokalnych strategii integracyjnych mogłoby zapewnić lepsze dopasowanie działań do potrzeb zarówno migrantów, jak i społeczności przyjmujących. **Brakuje także odniesienia do potrzeby stabilnego finansowania działań integracyjnych, które od kilku lat w dużej mierze opierają się na środkach zagranicznych.**

W części dotyczącej jakości życia Strategia w sposób trafny identyfikuje potrzebę zwiększenia zlecenia usług społecznych organizacjom społecznym, lecz wymaga to systemowej reformy zasad zlecenia zadań publicznych poprzedzoną kompleksową ewaluacją dotychczas prowadzonych polityk. **Obecny model, oparty na krótkoterminowych grantach i nadmiernej biurokracji, nie sprzyja długofalowemu rozwojowi usług społecznych ani budowaniu stabilnych partnerstw publiczno-społecznych.** Warto również w dokumencie odnieść do roli instytucji kultury, szczególnie bibliotek, które w mniejszych miejscowościach są często jedynymi przestrzeniami integracji społecznej i edukacji obywatelskiej.

Na uznanie zasługuje uwzględnienie w Strategii problemu polaryzacji społecznej i dezinformacji. To ważny sygnał, że rząd dostrzega zagrożenia dla jakości debaty publicznej. **Dla wzmocnienia odporności informacyjnej państwa potrzebne są jednak nie tylko działania edukacyjne, lecz także wsparcie dla niezależnych mediów lokalnych oraz rozwój mechanizmów zapobiegania**

dezinformacji, takich jak prebunking i fact-checking. Polska powinna w tym zakresie czerpać z doświadczeń innych państw europejskich.

Wreszcie, warto podkreślić pozytywny kierunek w obszarze administracji publicznej – digitalizacja, otwartość procesu legislacyjnego i wzmocnienie służby cywilnej to działania, które mogą realnie zwiększyć sprawność państwa. **Niezbędne jest jednak przywrócenie niezależności korpusu urzędniczego oraz zagwarantowanie przejrzystości procesów decyzyjnych, zwłaszcza w zakresie konsultacji publicznych.** Tylko wówczas administracja będzie mogła pełnić funkcję efektywnego, neutralnego i zaufanego partnera obywateli.

Projekt Strategii Rozwoju Polski do 2035 roku należy ocenić pozytywnie – to dokument dojrzały, dobrze przemyślany i wyznaczający ambitne cele. Ale **jeśli Strategia ma stać się rzeczywistym planem przemiany, potrzebuje większej odwagi, otwartości i partnerstwa.** Rząd wykonał ważny krok, formułując spójną wizję rozwoju, lecz **jej realizacja wymaga współpracy ze społeczeństwem obywatelskim, samorządami, światem nauki i sektorem prywatnym.** Polska 2035 to nie tylko program administracyjny, ale projekt wspólnotowy – oparty na zaufaniu, dialogu i współodpowiedzialności. Aby ten cel osiągnąć, potrzeba nie tylko strategii, ale także codziennej praktyki współpracy i zrozumienia, że silne państwo to takie, które potrafi mądrze dzielić się odpowiedzialnością z organizacjami społecznymi.

***Szczegółowe uwagi do projektu Strategii** opracowane przez zespół Fundacji (Anna Wawrzyniak, Agnieszka Zowczak, Filip Pazderski i Krzysztof Izdebski) znajdują się w załączonym formularzu uwag.*

Z wyrazami szacunku,

Edwin Bendyk

Prezes Zarządu

Krzysztof Izdebski

Członek Zarządu

